

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29C/190/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221219
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2015:8113221219.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobcu: O. T., D.. XX.XX.XXXX, N. Z. XX, XXX XX Z. právne zastúpeného JUDr. Jozefom Karabašom, advokát so sídlom Ružová 10, 083 01 Sabinov p r o t i žalovanej: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Gabriarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom Užhorodská 21, 040 01 Košice, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom na Alžbetinej 41 v Košiciach pod sp.zn. X Y. XXXX/XXXX R. W. XX.X.XXXX,

žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 457,39 Eur, na účet právneho zástupcu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobca žalobou doručenou súdu dňa XX.XX.XXXX sa domáhal zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice pod sp. zn. X Y. XXXX/XXXX R. W. XX.XX.XXXX, ako aj odkladu jeho vykonateľnosti s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky dojednanej vo všeobecných poisťných podmienkach ako aj osobitných zmluvných dojednaniach žalovanej 01/2007 na základe poisťnej zmluvy uzatvorenej dňa X.XX.XXXX v súlade s ust. § 40 ods.1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z.

Žalovaná so žalobou nesúhlasila.

Súd dokazovaním vykonaným oboznámením rozhodcovského spisu XC XXXX/XXXX, výsluchom žalobcu, svedkyne V. G.-T., poisťnou zmluvou, všeobecnými poisťnými podmienkami vrátane dodatku, záznamom o požiadavkách a potrebách klienta, ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

Žalovaná uzatvorila so žalobcom dňa XX.XX.XXXX poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, pričom k zániku poisťného vzťahu došlo dňa X.X.XXXX na základe žiadosti žalobcu o zrušenie poisťnej zmluvy zo dňa XX.X.XXXX.

Následne si žalovaná návrhom na začatie konania o zaplatenie 262,64 EUR a návrhom na splátkový kalendár zo dňa X.X.XXXX podanom na Arbitrážnom súde v Košiciach so sídlom na Alžbetinej ulici č. 41 uplatnila osobitnú pohľadávku vo výške 262,64 EUR s prísl., ktorá mala zodpovedať nákladom žalovanej vynaložených na uzavretie poisťnej zmluvy, konkrétne v zmysle článku XVII ods. 7a zodpovedajúcej výške provízie za sprostredkovanie poisťnej zmluvy.

Rozsudkom rozhodcovského Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. XC XXXX/XXXX R. W. XX.XX.XXXX bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť žalovanej sumu vo výške 262,64 EUR a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- EUR, ktorý mu bol doručený dňa XX.X.XXXX.

Žalobca v podanej žalobe uviedol, že pri uzatvorení predmetnej poisťnej zmluvy vystupoval ako spotrebiteľ, keďže pri jej uzatvorení nekonal v rámci svojej obchodnej činnosti, alebo inej podnikateľskej činnosti, pričom žalovaná ako poisťiteľ mala v tomto zmluvnom vzťahu postavenie dodávateľa, teda osoby, ktorá pri uzatváraní predmetnej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej, prípadne inej podnikateľskej činnosti.

Uviedol, že v predmetnom konaní je oslobodený od povinnosti platenia súdneho poplatku v súlade s ust. § 4 ods.2 písm. z) zák. č. 71/1992 Zb. Keďže zo strany žalovanej mu bolo doručené oznámenie o ukončení zmluvného vzťahu ku dňu 9.X.XXXX, kde súčasne bolo uvedené, že zostatok na predmetnej zmluve je vo výške 4.460,- Sk, zodpovedajúcemu dlžnému poistnému s jeho povinnosťou uhradiť tento dlh v lehote 7 dní, považoval svoje povinnosti voči žalovanej vyplývajúce z predmetnej poisťnej zmluvy za splnené, keďže ho o existencii inej pohľadávky voči nemu nikdy neinformovala. O existencii pohľadávky v predmete rozhodcovského rozsudku sa žalobca dozvedel až jeho prevzatím, kedy mu spolu s rozhodcovským rozsudkom bol doručený návrh na začatie konania, ako aj upovedomenie o začatí konania pred rozhodcovským súdom.

Žalovaná v podanej žalobe pred rozhodcovským súdom uviedla, že právomoc rozhodcovského súdu je založená rozhodcovskou doložkou uvedenej v časti XV. všeobecných poisťných podmienok.

Žalobca v tejto súvislosti poukázal na prax súdov v spotrebiteľských veciach a to konkrétne v sporoch, v ktorých účastníkom bol žalovaný a v ktorých bola meritom práve tá istá rozhodcovská doložka, ako je v tomto súdnom konaní, pričom v ich argumentácii je opakujúce sa jednoznačné posúdenie predmetnej rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky s citáciou časti odôvodnenia rozhodnutia NS SR zo dňa 21.3.2012 pod sp.zn. 6 Cdo 1/2012. Zhodná argumentácia je okrem iného uvedená aj v rozhodnutí NS SR zo dňa 13.3.2013 pod sp.zn. 6 Cdo 3/2013.

Žalovaná si návrhom na začatie konania pred rozhodcovským súdom uplatnila svoj údajný nárok na osobitnú pohľadávku voči žalobcovi, ktorá mala zodpovedať nákladom poisťovne vynaloženým na uzatvorenie poistenia, pričom túto pohľadávku si mohla žalovaná uplatniť už v čase uzatvorenia poisťnej zmluvy a rovnakú možnosť mala aj pri riadnom vyúčtovaní nárokov z poistenia ku dňu zániku poistenia.

Okrem iného žalovaná mala pri uzatvorení poisťnej zmluvy povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou tak, aby v čase uzatvorenia poisťnej zmluvy zohľadnil všetky svoje náklady a teda nie je možné spravodlivo požadovať po žalobcovi sumu, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovanej na uzatvorenie poistenia. Administratívne náklady žalovanej ako dodávateľa služby nemôžu byť na ťarchu žalobcu.

Žalobca poukázal na to, že nemal možnosť sa riadne vyjadriť v konaní pred rozhodcovským súdom, keďže na základe rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu mal len 5-dňovú lehotu odo dňa doručenia rozhodnutia na podanie opravného prostriedku a za takýto krátky čas nie je možné očakávať od žalobcu, aby sa sám dokázal kvalifikovane brániť a je málo pravdepodobné, žeby si v takejto krátkej lehote dokázal zabezpečiť advokáta.

Podľa vyjadrenia žalobcu, mu bolo odňaté právo konať pred súdom zaručené Ústavou SR v článku VI. a v článku VI. ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že Arbitrážny súd v Košiciach nevykonal žiadne dokazovanie, nepredvolal žalobcu ako účastníka konania, ani mu neoznámil termín rozhodovania a teda mu neumožnil riadne si obhájiť svoje práva. Poukázal na konštantnú judikatúru NS SR, z ktorých vyplýva, že dojednania rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a sú považované za neprijateľné. Rozhodcovská doložka vo svojich dôsledkoch predstavuje veľmi výrazný zásah do práv a povinností medzi dodávateľom a spotrebiteľom a v prípade ak je rozhodcovská doložka súčasťou štandardných zmluvných podmienok, vzniká nezanedbateľné nebezpečenstvo, že spotrebiteľ nepoukáže na jej nekalosť.

V žalobe poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky zo dňa pod sp. zn. ÚS2164/2010, so záverov ktorého možno vyvodiť, že v prípade ak ide o rozhodcovské konanie v rámci spotrebiteľských sporov, musí toto konanie vo všeobecnosti zaručovať procesné práva porovnateľné so súdnym konaním, ktoré by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by spotrebiteľ nebol viazaný rozhodcovskou doložkou.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti majú za to, že na strane Arbitrážneho súdu v Košiciach ako rozhodcovského súdu nebola daná právomoc rozhodovať o nároku žalobcu s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, čo podľa názoru žalobcu má za následok materiálnu nevykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku.

Na základe uvedených skutočností preto má za to, že sú splnené podmienky pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v súlade s ust. § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z.z.

Žalovaná vo svojom vyjadrení namietala, že konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nakoľko rozhodcovský rozsudok nie je hmotno-právnym úkonom a je celkom vzdialený od inštitútu spotrebiteľskej zmluvy, pretože sa jedná o individuálny právny akt rozhodcovského súdu svojimi účinkami postavený na roveň rozsudku súdu všeobecného. Nakoľko konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nejde o konanie oslobodené od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z, a zák. o súdnych poplatkov. Zároveň petit žalobného návrhu považuje za neurčitý a nezrozumiteľný pre absenciu právneho dôvodu, na základe ktorého sa žalobca domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, čo podľa názoru žalovanej má za následok jeho nepreskúmateľnosť a vznik právnej neistoty. Žalobný petit musí dať jednoznačne odpoveď na otázku, ktorý orgán bude ďalej po zrušení rozhodcovského rozsudku konať vo veci samej, keďže v zmysle ust. § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní v prípade, ak sa zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov v zmysle ust. § 40 ods. 1 písm. a) a c) pokračuje všeobecný súd v konaní vo veci samej, avšak v zmysle ust. § 43 ods. 2 cit. zákona v prípade, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, rozhodcovská zmluva ostáva v platnosti a v konaní ďalej pokračuje rozhodcovský súd.

Súčasne sa domáhala priameho účinku smernice 93/13/EHS v horizontálnej úrovni, ktorého sa môžu jednotlivci dovolávať, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je so smernicou v súlade. Uvedené sa týka aj odseku 19 Smernice 93/13/EHS v súvislosti so smernicou nesúladne aplikovanými ustanoveniami vnútroštátneho práva vo veci jednak rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách, ale osobitne aj v poisťnej zmluve.

19. odôvodnenie smernice formuluje jeden z jej zámerov, ktorým medzi iným je, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú a popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa neboli podriadené takému hodnoteniu, pokiaľ sa tieto podmienky berú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom. Uvedená výnimka sa však v rámci implementácie smernice 93/13/EHS do vnútroštátneho práva nepremietla.

Zároveň poukázala na to, že samotná transpozícia predmetnej smernice bola zaťažená hrubou prekladovou chybou pri preklade tejto smernice so slovenského jazyka, konkrétne v čl. 3.1 bodu q) tejto smernice. Slovenské znenie nesprávnym prekladom a nadväzujúc na jej nesprávnu implementáciu medzi tzv. neprijateľné podmienky takmer vylúčil použitie rozhodcovského konania v spotrebiteľských zmluvách a to napriek tomu, že rozhodcovské konanie je v slovenskom právnom poriadku upravené právnym predpisom, pričom aj občiansky súdny poriadok s rozhodcovským konaním výslovne počíta a tak ako je aj ďalej uvedené, rozhodcovské konanie v spotrebiteľských vzťahoch nie je len dovoleným, ale aj želaným stavom. Preto samotné dojednanie rozhodcovskej doložky nemôže ani spôsobiť hrubý nepomer v právach zmluvných strán, nakoľko ide o aplikáciu zákonom upravených práv a pravidiel a to aj v prípade rozhodcovského konania. Podľa názoru žalovanej pre nesprávnu implementáciu smernice do právneho poriadku SR došlo na Slovensku k tendencii, ktorá je v rozpore so zámerom Európskej únie uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv s poukazom na smernicu 2008/48/ES o spotrebiteľských úveroch, ktorá v čl. 24 s príznačným názvom mimosúdne riešenie sporov uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby sa zaviedol primeraný a účinný postup pre mimosúdne riešenie sporov na urovanie spotrebiteľských sporov alebo smernice 2002/92/ES o sprostredkovaní poistenia v čl. 23, v zmysle ktorej by členské štáty mali povzbudzovať verejné

a súkromné orgány zriadené za účelom mimosúdneho urovnania sporu medzi sprostredkovateľmi poistenia a zákazníkmi.

Rovnako nesprávnemu rozšírenému presvedčeniu o generálnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odporuje aj vnútroštátne, doposiaľ nezrušené ust. § 93a Zákona o bankách pojednávajúceho o prípustnosti rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách.

Rozhodcovská doložka medzi žalobcom a žalovanou bola dojednaná individuálne, preto nie je neprijateľnou podmienkou a je platná. Rozhodcovská doložka bola uvedená a dojednaná v rámci osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 obsahujúcich len dva body, pričom bod 2 obsahuje rozhodcovskú doložku a priamo odkazuje na čl. XV všeobecných poistných podmienok.

Táto časť sa platne vzťahuje na daný poistný vzťah len v prípade súhlasu poistníka osobitnými zmluvnými dojednaniami, pričom tento súhlas preukazuje vlastnoručný osobitný podpis poistníka hneď za textom týchto dojednaní.

Zo znenia všeobecných poistných podmienok osobitných zmluvných dojednaní je zrejmé, že v tomto prípade išlo medzi účastníkmi o jednoznačné individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, keďže žalobca podľa vlastnej vôle mohol a nemusel osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach a v takomto prípade by jej nepodpísanie nemalo žiaden vplyv na zvyšok všeobecných poistných podmienok a teda na poistný vzťah ako taký.

Poistník síce podpisuje celý súvislý text všeobecných poistných podmienok, je však individuálne viazaný len tými ustanoveniami, na ktoré poistná zmluva poukazuje.

Individuálne vyjednanie zmluvnej podmienky podľa názoru žalovanej preukazuje aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta v poistnej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania, podpisom ktorého žalobca potvrdil, že mu boli o poistnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta a zároveň je v tomto zázname uvedené, že žiadne ďalšie vysvetlenia, doplnenia alebo dojednania nežiadal.

Zároveň mu bolo v rámci tohto záznamu dané aj poučenie v písomnej forme o možnostiach riešenia sporov mimosúdne - v rozhodcovskom konaní.

Keďže bol odborne poučený finančným agentom o všetkých podstatných náležitostiach poistnej zmluvy, pričom nežiadal žiadne doplňujúce vysvetlenia ohľadom uzatvoreného poistenia, preto druhá zmluvná strana oprávnene predpokladala, že vstupuje do zmluvného vzťahu s poistníkom ako informovaným spotrebiteľom.

Na individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky podľa názoru žalovanej nič nemení ani skutočnosť, že jej obsah bol vopred pripravený žalovanou, nakoľko návrh znenia žalobcu nezaväzoval a tento sa mohol slobodne rozhodnúť, či takýto návrh akceptuje alebo nie.

Zároveň upriamila pozornosť na skutočnosť, že zo strany žalobcu bola poistná zmluva uzatvorená platne už samotným pripojením jeho podpisu pod návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy a to spolu s podpisom sprostredkovateľa poistenia vystupujúcim za žalovanú, pričom je nepochybné, že tieto ich podpisy mali konštitutívny charakter. V zmysle ust. § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou poistnej zmluvy sú ex lege aj všeobecné poistné podmienky a na to, aby sa stali jej súčasťou ich nebolo potrebné osobitne vyjednávať, pričom text nad podpisom predmetnej zmluvy jednoznačne uvádza návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy prijímam a vyhlasujem, že som bol oboznámený so všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie Prvej Československej poisťovne Rapid, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti má za to, že medzi účastníkmi konania došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky, a preto súd nemôže skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Žalobca so znením rozhodcovskej doložky súhlasil a teda aj keby táto založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, nie je súd oprávnený ju skúmať v s poukazom na ust. § 53 Občianskeho zákonníka.

Záver rozhodcovskej doložky ako neprimeranej zmluvnej podmienky nevyplýva z jej samotnej existencie, ale musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré môžu spôsobiť, že procesné postavenie spotrebiteľa môže byť v hrubom nepomere k procesnému postaveniu dodávateľa.

Okrem iného samotný žalobca bol v priebehu rozhodcovského konania pasívny a nevyužil žiadne zo svojich procesných práv garantovaných rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu.

Žalobca sa svoju vlastnú pasivitu snaží prekryť údajným porušením práv, pričom prehliada fakt, že nikto mu nebránil využiť jej procesné právo a ani mu túto možnosť nikto neuprel a v skutočnosti sám neurobil žiaden úkon na svoju právnu obranu.

Zdôraznila, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný nezávislým rozhodcovským orgánom, ktorého výberom poverila žalovaná tretiu osobu v súlade s dohodnutým spôsobom ustanovenia rozhodcov.

Rozhodovací proces nemohol žiaden z účastníkov ovplyvniť viac ako druhý účastník a každý z účastníkov rozhodcovského konania sa mohol k veci vyjadriť a to aj opakovane a žalobca mohla podať vo veci odpor. Z uvedeného dôvodu žalobca mal v rozhodcovskom konaní obdobné práva, aké by mal v občianskom súdnom konaní pred všeobecným súdom, pričom zákon takúto požiadavku ani neukladá.

Žalobca vo svojej výpovedi uviedol, že so spoločnosťou žalovanej uzatvoril predmetnú poistnú zmluvu so svojou bývalou manželkou pre prípad dožitia, ako aj smrti, ktorá v rozhodnom období pôsobila ako sprostredkovateľka pre spoločnosť žalovanej. Uviedol, že okrem poistnej zmluvy mu nebola poskytnutá informácia týkajúca sa podpísaného záznamu o požiadavkách klienta a nebol oboznámený so všeobecnými poistnými podmienkami, ako aj osobitnými zmluvnými dojednaniami, obsahom ktorých bola aj rozhodcovská doložka.

Keďže niekedy v r.2008 odchádzal za prácou do zahraničia, kde bol ako zamestnanec poistený, rozhodol sa predmetnú poistnú zmluvu zrušiť a po zaplatení nedoplatku, preto považoval všetky svoje záväzky voči žalovanej po zániku poistenia za vyrovnané. O existencii uvedenej pohľadávky sa dozvedel až po doručení rozhodcovského rozsudku a doposiaľ mu nebol vysvetlený charakter rozhodcovského konania.

Svedkyňa V. G. (T.) uviedla, že pre spoločnosť žalovanej pôsobila v čase uzatvorenia predmetnej poistnej zmluvy ako sprostredkovateľka poistenia. Klientov informovala o obsahu poistného produktu v predmete životného poistenia, avšak o existencii rozhodcovskej doložky informovaná nebola. V rámci školení organizovaných spoločnosťou žalovanej, im boli podávané komplexné informácie týkajúce sa poistených produktov, ako aj vyplnenia poistných zmlúv, avšak o obsahu všeobecných poistných podmienok, ako aj osobitných zmluvných dojednaní, informovaní ako sprostredkovatelia poistenia neboli. O existencii rozhodcovskej doložky sa dozvedela až v čase, kedy vypovedala na tunajšom súde ako svedok a obdobnej žalobe brata žalobcu.

Na pojednávaní konanom dňa XX.X.XXXX žalovaná súdu predložila rozhodnutie Európskeho súdneho dvora zo dňa X.X.XXXX, ako aj uznesenie ÚS SR č. IV. ÚS394/2012, ktoré podľa jej názoru preukazujú individuálne vyjednanie a tým aj platnosť predmetnej rozhodcovskej doložky.

Zo záverov rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vyplýva, že článok III. ods.1 a 3 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a bod 1 písm. q) prílohy tejto smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušnému vnútroštátnemu súdu prináleží určiť či doložka obsiahnutá v zmluve o hypotekárnom úvere, uzatvorenej medzi bankou a spotrebiteľom, ktorá priznáva výlučnú právomoc na rozhodovanie všetkých sporov týkajúcich sa predmetnej zmluvy Stálemu rozhodcovskému súdu, ktorého rozhodnutia nemožno napadnúť opravnými prostriedkami podľa vnútroštátneho práva, má byť s ohľadom na všetky okolnosti uzatvorenia predmetnej zmluvy považovaná za nekalú v zmysle daných ustanovení. Pri tomto posúdení musí príslušný vnútroštátny súd overiť či cieľom alebo následkom dotknutej doložky je zbavenie spotrebiteľa práva podať žalobu, alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, alebo bránenie v uplatnení týchto práv a zohľadniť skutočnosť či oznámenie všeobecných informácií o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a bežným súdnym

konaním spotrebiteľovi pred uzatvorením dotknutej zmluvy nemôže samo o sebe vylúčiť nekalý charakter tejto zmluvnej podmienky.

Na základe uvedeného rozhodnutia Európskeho súdneho dvora, ako aj vyššie uvedeného uznesenia ÚS SR má teda žalovaný za to, že žalobcovi nebolo odňaté právo podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu rozhodcovského súdu, keďže toto právo je jej garantované v zmysle ust. § 40 zákona č. 244/2002 Z.z. žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku a až po vyčerpaní uvedeného právneho prostriedku na ochranu namietaného porušenia práva dotknutého spotrebiteľa, vrátane riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiu súdu, by boli splnené podmienky pre podanie sťažnosti podľa článku 127 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom, pričom ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná vrámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“), to neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 372w O.s.p., spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spíňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu,10b) <<http://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1963/99/20150720>> o ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1. januára 2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdy príslušné na konanie podľa doterajších predpisov.

Podľa § 1 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z., rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmerom.1)

Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo

- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.13a)

Podľa § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z., ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonať rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 54b citovaného zákona, ustanovenia tohto zákona sa použijú aj na konania začaté pred 1. januárom 2015. Stály rozhodcovský súd zriadený pred 1. januárom 2015 musí do troch mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto zákona splniť podmienky ustanovené týmto zákonom pre stále rozhodcovské súdy zriadené po 31. decembri 2014. Ak rozhodcovská zmluva odkazuje na stály rozhodcovský súd zriadený podľa doterajších predpisov, ktorého pôvodný zriaďovateľ nespĺňa od 1. januára 2015 podmienky ustanovené týmto zákonom pre zriaďovateľa nového stáleho rozhodcovského súdu a ak sa pôvodný zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu stane členom iného zriaďovateľa nového stáleho rozhodcovského súdu, aby sa splnili tieto podmienky, platí, že rozhodcovská zmluva odkazuje na nový stály rozhodcovský súd zriadený podľa tohto zákona iným zriaďovateľom. To neplatí, ak sa zmluvné strany rozhodcovskej zmluvy dohodnú po 31. decembri 2014 inak alebo ak niektorá zo strán pred podaním žaloby na nový stály rozhodcovský súd podľa predchádzajúcej vety podá návrh na začatie konania na všeobecnom súde.

Poistná zmluva, ktorá bola uzatvorená medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaná ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra a žalobca bol spotrebiteľom, keďže uzatvoril zmluvu ako fyzická osoba. Z predloženej poisťovateľskej zmluvy, rozhodnutia rozhodcovského súdu ani z vyjadrení účastníkov nie je zrejmé, aby žalobca pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti.

Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačenej tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poisťovateľská zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačenej tlačive.

Vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobcom ako spotrebiteľom a z uvedeného dôvodu je podľa § 4 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od ich platenia pre predmetné konanie.

Vzhľadom na námietku žalovanej súd poukazuje aj na stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sekcie legislatívy zo dňa 29.4.2010, z obsahu ktorého vyplýva, že v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z) a) je od súdneho poplatku oslobodený aj spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu, v danom prípade napríklad podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. s tým, že oslobodenie sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii navrhovateľa, ale aj keď si uplatňuje svoje práva v pozícii odporcu vrátane odporu proti platobnému rozkazu, rozkazu na plnenie a uvedené oslobodenie sa vzťahuje aj na vykonávacie konanie vrátane oslobodenia poplatku za námietky proti exekúcii a o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Žalobca sa podanou žalobou domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, pričom tento návrh bol podaný v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, čo je zrejmé z toho, že rozhodcovský rozsudok mu bol doručený XX.X.XXXX a žaloba bola podaná dňa XX.X.XXXX.

Podľa článku 6 ods. 1 smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre

spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa článku 3 ods. 3 smernice, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré môžu byť považované za nekalé.

Podľa vnútroštátneho práva, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle § 54 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Taktiež nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka obsahuje príkladný, teda neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu dopĺňaný a precizovaný a v tomto výpočte s účinnosťou od 1.1.2008 je výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovanie od spotrebiteľa vrámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom boli výlučne riešené v rozhodcovskom konaní.

Len zo samej skutočnosti, že sa uvedená podmienka v tomto príkladnom výpočte v čase uzatvorenia zmluvy nenachádzala, nemožno vyvodiť, že vyžadovanie od spotrebiteľa v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nie je neprijateľnou podmienkou obsiahnutou v spotrebiteľskej zmluve.

Súd vychádzal z príslušného prameňa práva ako celku s akcentom na jeho ciele a zmysel. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom Slovenskej republiky ako členskom štáte minimálne taký štandard ochrany, aký stanovuje smernica 93/13/EHS.

Podľa názoru súdu je dojednanie rozhodcovskej doložky spotrebiteľskej zmluvy neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo všeobecných poistných podmienkach, konkrétne v článku XV. a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splývajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poistných podmienkach. Podľa uvedenej rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Z uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje na prílohu smernice 93/13/EHS uvedenú pod písm. q) bodu 1, v zmysle ktorého neprijateľnou zmluvou podmienkou je podmienka, ktorá bráni spotrebiteľovi v uplatňovaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa zmluvný vzťah riadi malo spočívať inej zmluvnej strane.

Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok na riešenie sporov akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy.

Zmluvná podmienka, ktorou dodávateľ vopred stanoveným obsahom rozhodcovskej doložky uložil, že všetky spory zo spotrebiteľskej zmluvy budú riešené nim zvoleným rozhodcom, je podľa názoru súdu v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah, teória a prax navyše označujú za faktický nerovný, nevyvážený a preto nemá žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom a je absolútne neplatnou.

Vo vzťahu rozhodcovských doložiek žalovanej sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutiami pod sp. zn. 3Cdo1/2012 zo dňa 21.3.2012 5Cdo61/2012, 6Cdo13/2013 a to aj s poukazom na tvrdenie žalovanej, že podpisom osobitných zmluvných dojednaní tvoriacich súčasť

všeobecných poisťných podmienok účastníkmi konania došlo k individuálne dojednanej rozhodcovskej doložky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade stotožnil s argumentáciu prvostupňových aj odvolacích súdov s tým, že rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v poisťnej zmluve uzatvorenej medzi žalovanou a poisteným spotrebiteľom v časti všeobecné obchodné podmienky pod bodom XV nebola spotrebiteľom osobitne dojednaná, čo vyplýva aj z jej zaradenia do všeobecných obchodných podmienok. Praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná časti XV bolo to, že spotrebiteľovi bola fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne došlo k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa.

Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy spolu so všeobecnými poisťnými podmienkami, obsahom ktorých je aj takáto doložka reálne vopred vzdal práva na účinnú právnu ochranu a rozhodcovský rozsudok iba formálne prebral argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu práv vyplývajúcich pre spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. Na tomto fakte podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany ako pokračovanie predtlačeneho formulára poisťných podmienok aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedené v poisťných podmienkach.

Okrem iného dojednaná rozhodcovská doložka v článku XV všeobecných poisťných podmienok spôsobovala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu, keďže ho nútila k rozhodcovskému konaniu, pričom rozhodcovský súd mohol vybrať len žalovaný bez možnosti žalobcu podieľať sa na jeho kreovaní.

Aj z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 1.11.2011 pod sp. zn. IIÚS2164/2010 vyplýva, že z ústavno-právneho hľadiska je možné dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky pripustiť aj pre spotrebiteľské zmluvy iba za predpokladu, že podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany t. j. spotrebiteľa, pričom dohodnutá procesné pravidlá budú garantovať spravodlivý proces (ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok pri uplatňovaní spotrebiteľovho práva).

Samotné podmienky rozhodcovského konania v zmysle rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu určeného žalovaným tieto podmienky ústavnosti podľa názoru súdu nespĺňajú.

Napriek tomu, že rokovací poriadok podľa § 16 zakotvuje právo žalovaného na odpoveď na žalobu avšak pokiaľ s výnimkou tzv. skráteného konania pokiaľ predmetom sporu je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66.500,- EUR a to aj vo vzťahu k spotrebiteľom, kedy sa tento o začatí rozhodcovského konania v takomto prípade dozvie až doručením rozhodcovského rozsudku.

Na druhej strane v zmysle ust. § 29b rokovacieho poriadku je spotrebiteľ v prípade nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy oprávnený domáhať sa ústneho prejednanie veci, avšak vzhľadom na hranicu tzv. skráteného konania je aplikácia uvedeného ustanovenia rokovacieho poriadku pre spotrebiteľa v podstate vylúčená.

Okrem iného požiadavka ústneho prejednanie podlieha poplatkovej povinnosti vrátane úhrady vecných nákladov, ak by spotrebiteľ žiadal uskutočnenie ústneho prejednanie v mieste svojho trvalého bydliska mimo sídla rozhodcovského súdu.

Spotrebiteľovi sa v prípade podania odporu priznáva neprimerane krátka lehota 5 dní oproti 15-dňovej lehote priznanej odporcovi na podanie odporu proti platobnému rozkazu vrámci súdneho konania, pričom na odpor v rámci rozhodcovského konania sa prihliada iba za podmienky zaplatenia požadovaného poplatku.

Na základe uvedeného je preto možné jednoznačne konštatovať, že rozhodcovské konanie v rámci predmetného spotrebiteľského sporu nezaručuje porovnateľné procesné práva so súdnym konaním

a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach vo vzťahu dodávateľ a spotrebiteľ v neprospech spotrebiteľa ako slabšej procesnej strany.

Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 40 ods.1 písm. 1a) bodu 1 zák. č. 244/2002 Z. z. za použitia ust. § 1 ods.4 a § 54b ods.1 citovaného zákona predmetný rozhodcovský rozsudok pre neplatnosť rozhodcovskej doložky zrušil. O odklade jeho vykonateľnosti súd rozhodol ešte uznesením zo dňa 30.9.2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.11.2013.

Súd v danom prípade neprijal argument žalovanej, že rozhodcovská doložka bola so žalobcom v predmetnej poisťnej zmluve individuálne vyjednaná s poukazom na výpoveď svedkyne V. G. (T.) pôsobiacej ako sprostredkovateľky poisťenia žalovanej v rozhodnom období, ktorá so žalobcom predmetnú poisťnú zmluvu uzatvárala, ktorá jednoznačne potvrdila, že za svojho pôsobenia zo strany žalovanej jej nebol nikdy poskytnuté informácie týkajúce sa zmluvného dojednania rozhodcovskej doložky. Poukázala na to, že ako sprostredkovateľka poisťenia bola zaškoľovaná iba vo vzťahu k jednotlivým poisťným produktom, vyplnenia poisťných zmlúv a svojim klientom podávala iba komplexné informácie týkajúce sa toho - ktorého poisťného produktu.

Pokiaľ žalovaná argumentovala rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 zo dňa 30.1.2013, uvedené rozhodnutie podľa názoru súdu nie je aplikovateľné pre predmetné konanie, nakoľko sa zaoberalo otázkou individuálneho vyjednania rozhodcovskej doložky k poisťnej zmluve uzatvorenej dňa XX.X.XXXX, ktorých súčasťou okrem všeobecných zmluvných podmienok boli aj osobitné zmluvné dojednania č. XX/XXXX, kde sa v bode 3 uvádza, že poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojim podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV časti všeobecných poisťných podmienok, pričom toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

V bode IV osobitných zmluvných dojednaní č. XX/XXXX sa ďalej uvádza, že napriek ods. 1 týchto osobitných zmluvných dojednaní sa zmluvné strany dohodli, že za účelom realizácie osobitného práva poisťníka individuálne ovplyvniť poisťný vzťah v súlade s potrebami poisťníka, môže poisťník v lehote 30 dní od podpisu poisťnej zmluvy zo strany poisťníka individuálne písomne odmietnuť ustanovenia časti XV všeobecných poisťných podmienok, ktoré tvoria súčasť jeho poisťenia a zároveň ods. 3 týchto osobitných zmluvných dojednaní a to bez toho, aby tým bol právne dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený ostatný zvyšok poisťného vzťahu.

Na základe uvedeného preto odvolací súd konštatoval, že nakoľko povinná mala možnosť odstúpiť od rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah poisťnej zmluvy, považuje rozhodcovskú doložku za individuálne dohodnutú.

Je nesporné, že osobitné zmluvné dojednania v predmete súdneho konania pred Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 sú diametrálne rozdielne oproti osobitným zmluvným dojednaniám v predmetnom konaní, nakoľko tieto neumožňovali žalobkyni ako spotrebiteľke vylúčiť pôsobnosť rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah celej poisťnej zmluvy.

S názorom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka žalovaného uvedená v čl. XV. všeobecných poisťných podmienok a osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou sa stotožnil aj odvolací súd v rozhodnutí 6Co2/2014, v ktorom konštatoval, že rozhodcovská doložka žalovaného spĺňa všetky kritéria neprijateľnej podmienky, keďže je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a táto nerovnováha je daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veriteľia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva transparentný štátny súd.

Odvolačný súd sa stotožnil s názorom žalovanej, že slovenský preklad smernice 93/13/EHS v časti prílohy pod bodom q) je nesprávny a vo svojom rozhodnutí uviedol ďalšie jazykové verzie uvedenej časti smernice so záverom, že slovenská verzia je zavádzajúca. Podľa slovenskej verzie sa zdá, ako keby sa atribút „neupravenosti právnymi predpismi“ vzťahoval k sporom. Všetky ostatné verzie jednoznačne ukazujú, že atribút neupravenosti právnymi predpismi sa týka rozhodcovského konania. To znamená, že zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia pravdepodobne nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo.

Zároveň poukázal na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky s uvedením, že nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita.

Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodíť všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Zároveň dal do pozornosti, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú a preto aj takéto konanie rozhodcu je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie jeho nestrannosti a nezáujatosti. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania spotrebiteľských veciach sa ponúka napríklad osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Arbitráž môže fungovať, ale iba za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide.

Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok verzus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera.

Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely odvolací súd neprijal a odsúdil ako konanie hraničiace so zlým úmyslom zmluvných vzťahov. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku.

Na základe uvedeného, preto súd mal za preukázané, že rozhodcovská doložka žalovanej uvedená v článku XV. všeobecných poisťných podmienok, ako aj osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a teda je absolútne neplatná a tým boli splnené podmienky pre rozhodnutie súdu o zrušení predmetného rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. a) bodu 1 zák. č. 244/2002 Z. z. v účinnom znení (v čase podania žaloby podľa § 40 ods. 1 písm. c) citovaného zákona).

V danom prípade je mylný záver žalovanej, že možnosť podania žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku za podmienok uvedených v ust. § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. nespôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach dodávateľa a spotrebiteľa, keďže poskytuje účinný právny prostriedok na ochranu ním namietaného porušenia jeho práv za súčasného preukázania, že rozhodcovská doložka žalovanej uvedená vo všeobecných poisťných podmienkach, ako aj osobitných zmluvných dojednaniach spĺňa všetky kritéria neprijateľnej podmienky, keďže je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve a tým spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, práve v neprospech spotrebiteľa, čo má za následok jej absolútnu neplatnosť a tým aj materiálnu nevykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku.

V danom prípade súd už nerozhodoval o návrhu žalovanej na prerušenie predmetného konania do právoplatného skončenia konania pred Ústavným súdom SR pod sp.zn. IIÚS 382/2013 predloženého súdu dňa 3.3.2014, keďže právny zástupca žalovanej na pojednávaní konanom dňa 8.7.2015 uviedol, že na podanom návrhu na prerušenie konania už netrvajú.

Podľa § 243d ods.1, 2 zák.č. 233/1995 Z.z., exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead) vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu,4ead) a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Žalovaná podaním doručeným súdu dňa X.X.XXXX žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť s poukazom na novelu Exekučného poriadku v § 243d Exekučného poriadku, podľa ktorej exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia podľa osobitného predpisu vydaného pred 1.1.2015, možno začať len do 3 mesiacov od účinnosti tohto zákona, t.j. do 31.3.2015. Po tejto lehote už nie je možné na vykonanie exekúcie poverenie udeliť a rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Na základe uvedeného preto odpadol predmet konania, pričom pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia.

V danom prípade sa súd nestotožňuje s argumentáciou žalovanej, ktorá je vyvrátená samostatným znením prechodného a záverečného ustanovenia O.s.p., konkrétne § 372w, z obsahu ktorého vyplýva, že spory o neplatnosť spotrebiteľskej rozhodcovskej zmluvy a o zrušenie rozhodcovského rozsudku v spore spĺňajúcom podmienky podľa osobitného predpisu, o ktorých sa začalo konať na súde a ktoré sa do 1.1.2015 právoplatne neskončili, prerokujú a dokončia súdu príslušné prekonanie podľa doterajších právnych predpisov.

Okrem iného právo domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku vyplýva priamo zo zákona, a preto súd v uvedenom konaní neskúma splnenie podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu v zmysle ust. § 80c O.s.p., ale skúma iba splnenie podmienok na uvedené konanie podľa zákona č. 244/2002 Z.z.

Z predloženej argumentácie žalovanej vyplýva aj nelogický záver, podľa ktorého by zostalo zachované právo spotrebiteľa domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku, vydaného na základe neplatnej rozhodcovskej doložky za predpokladu, ak by dodávateľ návrh na vykonanie exekúcie podal do 31.3.2015, v opačnom prípade by právo spotrebiteľa domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku zaniklo a to napriek existencii neplatnej rozhodcovskej doložky.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému žalobcovi bola priznaná náhrada trov konania pozostávajúca z trov právneho zastúpenia za tieto úkony právnej pomoci: - prevzatie a príprava 7.X.XXXX - 60,07 Eur, účasť na pojednávaní 5.3.2014 (odročené bez prejednávania) - 15,46 Eur, účasť na pojednávaní XX.X.XXXX - 61,85 Eur, účasť na pojednávaní XX.X.XXXX - 64,53 Eur, účasť na pojednávaní X.X.XXXX - 64,53 Eur, režijný paušál 1 x 7,81 Eur, 2 x 8,04 Eur, 2 x 8,39 Eur.

Súd nepriznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia za účasť na pojednávaní konanom dňa 4.XX.XXXX ako neúčelne vynaložené trovy konania, nakoľko išlo o pojednávanie, ktoré bolo zmarené pre neúčasť úspešného žalobcu. Zároveň súd nepriznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia za účasť na pojednávaní XX.X.XXXX, ktoré v predmetnom konaní ani nariadené nebolo.

Súčasne boli žalobcovi priznané cestovné náhrady za použitie motorovým vozidlom advokátom za účasť na pojednávaní X.X.XXXX na trase Sabinov - Prešov a späť (40 km) pri priemernej spotrebe 5,7 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,350 Eur/l vo výške základnej náhrady 7,32 Eur a za spotrebované pohonné hmoty 3,08 Eur, vrátane náhrady za stratu času 2 polhodiny x 13,40 Eur, čo predstavuje sumu 26,80 Eur, za účasť na pojednávaní XX.X.XXXX pri priemernej spotrebe 5,7 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,349 Eur/l vo výške základnej náhrady 7,32 Eur a za spotrebované pohonné hmoty 3,08 Eur, vrátane náhrady za stratu času 2 polhodiny x 13,40 Eur, čo predstavuje sumu 26,80 Eur, za účasť na pojednávaní XX.X.XXXX pri priemernej spotrebe 5,7 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,117 Eur/l vo

výške základnej náhrady 7,32 Eur a za spotrebované pohonné hmoty 2,55 Eur, vrátane náhrady za stratu času 2 polhodiny x 13,98 Eur, čo predstavuje sumu 27,96 Eur, za účasť na pojednávaní X.X.XXXX pri priemernej spotrebe 5,7 l/100 km a cene pohonných hmôt 1,215 Eur/l vo výške základnej náhrady 7,32 Eur a za spotrebované pohonné hmoty 2,77 Eur, vrátane náhrady za stratu času 2 polhodiny x 13,98 Eur, čo predstavuje sumu 27,96 Eur, teda žalobcovi v zmysle ust. § 11, 13a a § 16 a 17 vyhl. č. 655/2004 Z. z. bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia v celkovej výške 457,39 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,

- a) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- b) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- c) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- d) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- e) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.